

СТАНОВИЩЕ

ОТ

„БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ВЕЩИ ЛИЦА И ЕКСПЕРТИ „

ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРОЕКТ НА НАРЕДБА НА ВЕЩИТЕ ЛИЦА

ПУБЛИКУВАН НА САЙТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО

СТАНОВИЩЕТО Е ПРЕДНАЗНАЧЕНО ЗА ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ НА ВСС

ПО ОТНОШЕНИЕ НА ИЗГОТВЯНЕТО:

Както се предполага, новите предложения са изготвени от експертни екипи изготвили и проект на преходната наредба и не е в състояние да имат съществени промени и разлики спрямо преходните текстове.

За изготвяне на нова актуална наредба за работата на вещите лица, следва да има дискусия и съгласуване между по - широк експертен екип от държавните, браншовите и неправителствени организации, които имат отношение към дейността на вещите лица.

Следва да се изследва и съвременната европейска практика и да се проследи как е регламентиран въпроса за работата на вещите лица в другите страни от ЕС и има ли Директиви на ЕС в тази насока.

КОЙ ПРОБЛЕМ ЗА РАБОТА ЗА ВЕЩИТЕ ЛИЦА ОСТАВА НАЙ-ЗНАЧИМ

Основната функция на експертизата не е да бъде „от полза на възложителя“, както се казва в мотивите, а заключението е необходимо на правосъдието за изясняването на обективната истина по делата.

За вещите лица следва да има нормативен акт, аналогичен със закона за адвокатурата. Предмета на дейност е свързан с правосъдната система и изисква висока квалификация и морално-етични качества на вещите лица. Проблемите могат да бъдат от различно естество – от списъци на вещи лица – в които няма координати за връзка с тях или включените вещи лица не работят активно като такива, преминавайки през некачествени експертни услуги дължащи се на редица фактори и достигайки до случай за не адекватно, навременно и достойно заплащане на труда на вещите лица.

АКО ПРИЕМЕМ ЧЕ ПЛАЩАНИЯТА СА ОТ КЛЮЧОВИТЕ ПРОБЛЕМИ НА ВЕЩИТЕ ЛИЦА –КАК ДА СЕ НАМЕРЯТ ПАРИ ЗА ЕКСПЕРТИЗИТЕ

Високата квалификация на експертите (например лекар, строителен инженер, компютърен специалист и др.) не следва да се свежда до измерване на времето което пряко е ангажиран с конкретния експертен казус. Добрите експерти, извършват и подготвят своя анализ и извън рамките на времето в което са пряко ангажирани с конкретното заключение т.е. например пътувайки в транспорт или чакайки пред съдебна зала, експертът продължава мисловен процес по анализ и обработка на данни и информация с която се е запознал преди това работейки по експертизата.

Едни и същи задачи, които могат да бъдат предмет както на експертизи, така и на свободния пазар (извън съдебната сфера) имат различни стойности, като извън съдебната система в повечето пъти надвишават многократно определените възнаграждения на вещите лица. Например по дела за финансов

анализ на дружества и банки, определените средства от съдебните състави не отговарят на възнаграждения за аналогична дейност извън съдебната система. Това води до демотивиране на експертите, което пък от своя страна води до влошаване на експертната услуга или забавянето на съдопроизводството. В реален пример, в практиката, много често съдебните състави се обръщат към Висши учебни заведения, където хабилитирания състав отказва да се ангажира поради не адекватно заплащане за експертната услуга

ИМА ЛИ ЖЕЛЕНИЕ ОТ ЕКСПЕРТИТЕ ЗА РАБОТА В ПРАВОСЪДНАТА СИСТЕМА ПРОБЛЕМИТЕ НЕ СА ОТ ВЧЕРА

Има списъци на вещи лица, които се изготвят всяка година. Много от одобрените за вещи лица, дори да имат знания, няма необходимия специфичен опит как да изготвят и по важно как да защитават експертизата в съда пред страните – където има натиск и опити за въздействие от различните страни. Повечето се отказват още при първата експертиза.

Много от институциите имат проблеми с назначаването на съответните експертизи и се обръщат към Вузове, БАН и др. организации, но в повечето случаи получават откази, поради причини представени по - горе.

За да може да се подобри работата на вещите лица, следва да има справедливо, навременно и адекватно заплащане на експертните услуги, което би предизвикала интерес към тази сфера на услуги.

В заключение Ви представям и становище на БА ВЛЕК изготвено от проф. д-р Симеон Ананиев – заместник – председател на УС на БА ВЛЕК

„БА ВЛЕК беше поканена да участва в онлайн среща на 16 декември, от 9,30 ч. организирана от министъра на правосъдието, където беше обсъдена възникналата ситуация с отменената от Върховният административен съд (ВАС) Наредба №2 за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, като остави да действат само една точка, една алинея, един член, свързани с регистъра на вещите лица и с експертите на МВР.

Становище от БА ВЛЕК на срещата е следното.

1. Основната функция на експертизата не е да бъде „от полза на възложителя“, както се казва в мотивите, а заключението е необходимо на правосъдието за изясняването на обективната истина по делата.

Базисно въпросите за вещите лица са регламентирани в Закона за съдебната власт. В закона обаче липсва уредба за възнагражденията им, която е изцяло в наредбата, там

2. Основната функция на експертизата не е да бъде „от полза на възложителя“, както се казва в мотивите, а

заклучението е необходимо на правосъдието за изясняването на обективната истина по делата.

3. Базисно въпросите за вещите лица са регламентирани в Закона за съдебната власт. В закона обаче липсва уредба за възнагражденията им, която е изцяло в наредбата, там е и образецът и на справка-декларация за отработеното, която представят експертите.

4. За вещите лица следва да има нормативен акт закон, аналогичен със закона за адвокатурата. Предмета на дейност е свързан със Правосъдната система и изисква висока квалификация и морално-етични качества на вещите лица.

5. Аналогично със Закона за адвокатурата, не трябва да има часова ставка за работа, която е обвързана с минималната заплата. Трябва да има минимален праг за заплащане на експертиза – например 300лв. Високата квалификация например на лекар или физик не се измерва с времето което пряко го прилага. Дори когато пътува, човек може да работи с мозъка си. Поддържахме изразеното становище на Висшият адвокатски съвет (ВАДС) като абсурдно, и дори протиконституционно предложението да се определя рейтинг на вещите лица в Единен регистър на вещите лица. Това ще доведе до конфликт на интереси. Налице е дискриминация – ако има рейтинг той трябва да всички от правосъдната система следователи, прокурори, адвоката, съдии, ВСС и т.н.“

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ВЕЩИ ЛИЦА И ЕКСПЕРТИ

27.01.2023г